Verbatim records

XIII Riigikogu, VII Istungjärk, Täiskogu korraline istung

Wednesday, 07.02.2018, 14:00

Edited

14:00 Istungi rakendamine
1. 14:02 Riigikogu otsuse "Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel väljaõppe- ja nõustamismissioonil Afganistanis" muutmine" eelnõu (564 OE) teine lugemine
2. 14:08 Lennundusseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu (532 SE) teine lugemine
3. 14:14 Euroopa Metsainstituudi konventsiooniga ühinemise seaduse eelnõu (567 SE) esimene lugemine
4. 14:42 Piiriülese õhusaaste kauglevi 1979. aasta konventsiooni raskmetallide protokolli 2012. aasta muudatuste heakskiitmise seaduse eelnõu (568 SE) esimene lugemine

14:00 Istungi rakendamine

14:01 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu! Alustame kolmapäevast istungit. Kellel on soovi üle anda eelnõusid või arupärimisi? Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Täiskogul on 81 Riigikogu liiget. (Helistab kella.) Mis nüüd? (Kommentaar saalist.) Nii, saame selgust! Austatud rahvasaadikud! Teie märkus on arvesse võetud. Ma näen siit, et saalis võib olla teisigi rahvasaadikuid, kes on tegelikult kohal, aga millegipärast ei saa oma kohalolekut registreerida. Kohe me aitame teid. Sellegipoolest läheme tänase päevakorra juurde.

---

1. 14:02 Riigikogu otsuse "Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel väljaõppe- ja nõustamismissioonil Afganistanis" muutmine" eelnõu (564 OE) teine lugemine

14:03 Esimees Eiki Nestor

Esimene päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse "Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel väljaõppe- ja nõustamismissioonil Afganistanis" muutmine" eelnõu 564 teine lugemine. Komisjonipoolne ettekandja on Johannes Kert. Palun!

14:03 Johannes Kert

Lugupeetud Riigikogu esimees! Lugupeetud kolleegid, daamid ja härrad! Eelnõu 564 kohta on mul ette kanda järgmist. Eelnõu esitas Vabariigi Valitsus eelmise aasta 18. detsembril. Esimene lugemine toimus 17. jaanuaril. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks, mis oli 31. jaanuar kell 17.15, ei esitatud väljastpoolt juhtivkomisjoni ühtegi ettepanekut. Riigikaitsekomisjon esitas juhtivkomisjonina ühe muudatusettepaneku ning tegi ühe keelelise täpsustuse. Muudatusettepanek ei muuda eelnõu sisu ja on täpsustav, tänu sellele on punkt 1 selgemalt sõnastatud. Ühtlasi toob komisjoni muudatusettepanek selgemalt välja, et arutluse all oleva eelnõuga suurendatakse Kaitseväe tegevväelaste arvu Afganistani missioonil 46-ni. Tehtud muudatus ja keeleline täpsustus on eelnõu tekstis alla joonitud.
Täiendav panustamine tuleneb NATO ja USA palvest suurendada meie tegevväelaste arvu Afganistanis.

Lisaks sellele on Ühendkuningriigi kaitseminister saatnud Eesti kolleegile palve toetada Ühendkuningriigi üksust Afganistani missioonil. Teatavasti on Ühendkuningriik Eestis paikneva NATO eelpaigutatud lahingugrupi juhtriik ja meil on igati kohane vastata Ühendkuningriigi palvele. Selle Riigikogu otsuse alusel täidaks Eesti oma liitlaskohustusi NATO-s. Eesti Kaitsevägi saadaks Afganistani missioonile rühmasuuruse üksuse, millele lisandub toetuselement ja staabielement. Rühm on kaitstud soomustehnikaga, mis tagab ka suurema ülesannete läbiviimise efektiivsuse.
Riigikaitsekomisjon arutas eelnõu enne teisele lugemisele esitamist oma 5. veebruari istungil ja kiitis konsensusega heaks eelnõu teise lugemise teksti ning seletuskirja. Veel otsustas riigikaitsekomisjon samal istungil konsensusega teha Riigikogule ettepaneku eelnõu teine lugemine lõpetada ning tuginedes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 109-le panna eelnõu lõpphääletusele ja Riigikogu otsusena vastu võtta. Tänan!

14:06 Esimees Eiki Nestor

Kas ettekandjale on küsimusi? Ei ole. Aitäh, Johannes Kert! Avan läbirääkimised. Läbirääkimiste soovi ei ole. Eelnõu 564 muutmiseks on esitatud üks ettepanek.
Austatud Riigikogu, läheme lõpphääletuse juurde!
Austatud Riigikogu, panen hääletusele Vabariigi Valitsuse esitatud Riigikogu otsuse "Riigikogu otsuse "Kaitseväe kasutamise tähtaja pikendamine Eesti riigi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel väljaõppe- ja nõustamismissioonil Afganistanis" muutmine" eelnõu 564. Palun võtta seisukoht ja hääletada!
Hääletustulemused
Eelnõu 564 vastuvõtmise poolt oli 85 Riigikogu liiget, vastu või erapooletu ei olnud keegi. Otsuse eelnõu 564 on vastu võetud.

---

2. 14:08 Lennundusseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu (532 SE) teine lugemine

14:08 Esimees Eiki Nestor

Meie järgmine päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud lennundusseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu 532 teine lugemine. Majanduskomisjoni ettekandja on Jaanus Marrandi. Palun, Jaanus Marrandi!

14:09 Jaanus Marrandi

Lugupeetud juhataja! Lugupeetud Riigikogu liikmed! Teie ees on Vabariigi Valitsuse algatatud lennundusseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu 532. Täna on teine lugemine. Eelnõu arutati kahe lugemise vahepeal mõnel töökoosolekul ja ühel komisjoni istungil. Komisjoni istung eelnõu arutamiseks toimus 22. jaanuaril. Sellel osalesid kutsutud külalistena Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi lennundustalituse ekspert Kertu Martšenkov ja Lennuameti õigusnõunik Mari Reinfeldt.
Kertu Martšenkov tutvustas muudatusettepanekuid. Ette ruttavalt ütlen, et komisjoni liikmed muudatusettepanekuid ei esitanud, küll aga sai kahe lugemise vahepeal täpsustatud mitmeid detaile ja sõnastust. Seetõttu vormistas komisjon kooskõlas algatajatega 15 muudatusettepanekut. Nendest enamik oli redaktsioonilised ja üksnes mõni ettepanek puudutas ka sisulisemat külge. Nii näiteks täpsustusid arutelu käigus lennujulgestusinstruktori sertifikaadiga ja teised julgestusega seotud teemad, samuti muudeti seaduse jõustumise tähtaega, mis algul oli natukene varasem. Praeguse muudatusettepaneku kohaselt on jõustumistähtaeg 15. märts.
Meeldetuletuseks veel nii palju, et eelnõu käsitleb ennekõike Euroopa Lennuohutusagentuuri tõstatatud julgestusega seotud teemasid. Eelnõu menetlusel väga suurt poliitilist diskussiooni ei tekkinud. Tõdeti, et lennundusseadust on muudetud väga palju kordi. Lennundus on valdkond, mille muudatused on Eestis olnud üsna kiired ja võib-olla meie riigi lennundusega seotud õigusloome pole olnud väga järjepidev. Eks see on tulnud suhteliselt tühjalt kohalt üles ehitada. Lennundusseadus on viimasel ajal üsna palju muutunud. Istungil märgiti, et on terve rida paragrahve, näiteks paragrahvid 46 ja 48, kus on kasutatud väga palju ülaindekseid, mis näitab, et seadust on palju muudetud. Tegelikult tuleks luua n-ö uus seadus, uus terviktekst, ja sellega ka tegeldakse.
Pärast arutelu jõuti järeldusele, et eelnõu võiks esitada teisele lugemisele tänaseks, 7. veebruariks.

Otsustati teha ettepanek teine lugemine lõpetada ja juhul kui teine lugemine lõpetatakse, saata eelnõu kolmandale lugemisele 14. veebruariks ja panna siis lõpphääletusele. Kõik otsused langetati konsensusega. Tänan tähelepanu eest!

14:13 Esimees Eiki Nestor

Kas ettekandjale on küsimusi? Aitäh, Jaanus Marrandi! Avan läbirääkimised. Kõnesoove ei ole. Eelnõu 532 muutmiseks on esitatud 15 ettepanekut, need kõik on juhtivkomisjonilt. Vaatame need läbi. Esimene, teine, kolmas, neljas, viies, kuues, seitsmes, kaheksas, üheksas, kümnes, 11., 12., 13., 14. ja 15. Eelnõu 532 teine lugemine on lõppenud.

---

3. 14:14 Euroopa Metsainstituudi konventsiooniga ühinemise seaduse eelnõu (567 SE) esimene lugemine

14:14 Esimees Eiki Nestor

Vabariigi Valitsuse algatatud Euroopa Metsainstituudi konventsiooniga ühinemise seaduse eelnõu 567 esimene lugemine. Algataja nimel teeb ettekande keskkonnaminister Siim Kiisler. Palun!

14:15 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Auväärt esimees! Austatud Riigikogu liikmed! Euroopa Metsainstituudi ehk lühendatult EFI konventsioon koostati 28. augustil 2003. aastal Soomes Joensuus ja see jõustus rahvusvaheliselt 4. septembril 2005. aastal. Selle eelnõu eesmärk on ühineda EFI konventsiooniga, et osaleda EFI töös ning selle kaudu edendada Euroopa metsade kaitset ja säästvat majandamist. Eestile avaneb sellega täiendav võimalus osaleda metsapoliitika paremal kujundamisel ja teadmispõhiste otsuste tegemisel, kaasa rääkida uurimisprogrammide teemade valikul ning saada asjakohast teavet. EFI informatsioon on oluline kogu Euroopas metsanduse valdkonnas toimuva jälgimiseks ja suunamiseks. Konventsiooniga liitumisel saab Eestist EFI liikmesriik. EFI konventsiooniga ühinemine annab Eestile täielikud volitused osaleda EFI nõukogu istungitel ja seal hääletada, ka saame hea võimaluse teha võrdsetel alustel koostööd teiste liikmetega. Lisaks liikmetele on EFI-s ka assotsieerunud liikmed, kelleks võivad olla uurimisinstituudid, haridusasutused, äriühingud, metsaasutused, vabaühendused ja muud samalaadse suunitlusega institutsioonid Euroopa riikidest. Eesti Maaülikool on EFI assotsieerunud liige aastast 2003 ehk siis päris algusest, mis võimaldab kavandada partnerorganisatsioonidega ühiseid uurimisprojekte ja taotleda neile rahastust rahvusvahelistelt annetajatelt. EFI peamine eesmärk on uurida Euroopa tasemel metsapoliitikat, sh selle keskkonnaaspekte, Euroopa metsade ökoloogiat, mitmekülgset kasutamist ja tervist ning puidu ja muude metsasaaduste ning teenuste pakkumist ja nõudmist, et edendada Euroopa metsade kaitset ja säästvat majandamist.
Mis puutub rahalistesse kohustustesse, siis liikmesriikidel ei ole rahalisi kohustusi, aga nad võivad teha vabatahtlikke annetusi. Eestil praegu plaanis vabatahtlikke annetusi teha ei ole. Kokku võttes võib öelda, et konventsiooniga ühinemine toetab teadmistepõhist metsanduspoliitika kujundamist. Palun seda eelnõu toetada! Aitäh!

14:17 Esimees Eiki Nestor

Küsimused eelnõu algatajale. Krista Aru, palun!

14:17 Krista Aru

Aitäh, härra juhataja! Austatud minister! Te märkisite, et Eesti Maaülikool on olnud 2003. aastast assotsieerunud liige. Kas te olete huvi tundnud, kuidas Eesti Maaülikool hindab EFI tegevust? Ja miks alles nüüd Eesti liikmesus päevakorrale kerkis?

14:18 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Aitäh! Tunnistan, et ma ei ole maaülikooliga sel teemal suhelnud. Konventsiooniga riigina liitumist arutati ministeeriumi ametnike sõnul 2000-ndate alguses, kui teised sellele konventsioonile alla kirjutasid. Ma uurisin, kas nende arutelude kohta on olemas ka mingi protokoll või mingid paberid tehtud otsuste kohta, aga ei õnnestunud leida mitte ühtegi otsust ega arutelu protokolli. Meil on aga

väikeriigina tihtipeale olnud hoiak, et me oleme rahvusvaheliste lepetega ühinemisel ettevaatlikud olnud – oleme kahelnud, kas meil on selleks jõudu. Selle konventsiooni puhul ei ole otsest liikmemaksu ega muud rahalist kohustust, aga osalemine tähendab siiski täiendavat tööaega. Ma ei oska öelda, miks kaldus kaalukauss tookord selle kasuks, et otsustati mitte liituda. Aga praegu me oleme ainuke Euroopa Liidu riik, kes veel ei ole sellega liitunud. Säärases olukorras leidsime, et on mõistlik sellise ettepanekuga teie ette tulla.

14:19 Esimees Eiki Nestor
Urve Tiidus, palun!

14:19 Urve Tiidus
Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud minister! Oma tutvustuses te mainisite, et liikmesus on vajalik kas või selleks, et osaleda ühistes uurimisprojektides. Te olete keskkonnaminister riigis, kus mets ja metsandus on inimestele väga tähtsad. Kas te võite tuua mõne näite, millises uurimisprojektis osalemisest võiks Eesti teie arvates kasu või abi saada?

14:20 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Eks riigid saavad ka muidu nendest uuringutest kasu – andmed on nii või naa avalikud. Liikmesriigi puhul on erinevus selles, et me saame koos teistega otsustada, millele keskenduda, millised teemad seada prioriteediks ja seega ka, millised uuringud prioriteetsena läbi viia. Kui me ei ole liikmena seal laua taga, siis me nendes otsustes kaasa ei räägi. Siin oli juttu selle instituudi erinevatest tegevussuundadest. Ma pean tunnistama, et mul on hea meel, et jutt on ka metsa ja puidu kasutamisest, nendest viisidest, kuidas puitu paremini kasutada, et seda rohkem väärindada, aga teiselt poolt arendada metsaga seotud teenuseid. Siin on metsateenused eraldi välja toodud ja see on valdkond, mida me saaksime ka Eestis kõvasti arendada. Me ei pea silmas ainult puitu kui toodet või kaupa, vaid ka metsas pakutavaid teenuseid. Saame neidki rohkem väärtustada. Ma arvan, et see on sellel instituudil hea eesmärk.

14:22 Esimees Eiki Nestor
Külliki Kübarsepp, palun!

14:22 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea esimees! Hea minister! Palun, kas te ütleksite, kes on Eesti riigis see minister, kantsler või kes tahes, kes meid selles organisatsioonis esindaks? Ja ma esitan siia otsa ka teise küsimuse. Loomulikult on väga hea, kui me osaleme mitmesugustes uuringutes, aga kuidas need uuringud võiksid mõjutada Eesti metsapoliitikat? Varsti-varsti peaks hakatama koostama uut metsanduse arengukava. Kas olete mõelnud, kuidas saaks seal saadud kogemust selles töös rakendada?

14:22 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Aitäh! Kõigepealt esimene küsimus. Ma eeldan, et suurel aastakonverentsil esindab riiki minister, kuigi alati see ei pruugi võimalik olla – see võib kattuda mõne teise olulise üritusega. Aga kui nõukogu kohtumised toimuvad tihedamini, siis esindab Eestit eeldatavasti mõni Keskkonnaministeeriumi ametnik, näiteks asekantsler või osakonnajuhataja. Ma ei julge siin praegu midagi kindlat öelda.
Teine küsimus oli uuringute tulemuste kasutamise kohta. Kindlasti on see väga hea sisend metsanduse uue arengukava koostamisel. Me saame kõik aru, et vaidlused selle arengukava arutelul tulevad väga tulised, seda on juba praegu näha. Loodan, et lõpuks taanduvad vaidlused faktidele otsavaatamisele, et ei lähtuta lihtsalt emotsioonidest, vaid vaadatakse otsa faktidele, vaadatakse otsa uuringutele. Selles mõttes on väga hea, kui me saame maksimaalselt ära kasutada ka Euroopa Metsainstituudi egiidi all tehtud uuringute tulemusi ja arvestada suundumusi, mis Euroopas on. See tuleb meie aruteludes kindlasti kasuks ja tõstab nende debattide taset, mis uue metsanduse arengukava koostamisel ees seisavad.

14:24 Esimees Eiki Nestor
Urmas Kruuse, palun!

14:24 Urmas Kruuse
Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt ettekandja! Te mainisite, et riikidel otsest kohustust sissemakseid teha ei ole, aga tehakse annetusi. On teil ülevaade sellest, kui palju eri riigid on annetanud? Võiks ju öelda, et tasuta lõunaid ei ole olemas ning kui me tahame seal teatud teemasid tõstatada ja nõuda erinevaid uuringuid, mis meile oleks kasulikud, siis tekib küsimus, kas mitte midagi maksmata on viisakas seda nõuda.

14:25 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Nõustun! Kui me väga jõuliselt soovime suunata, milliseid uuringuid tellida, eriti täiendavaid uuringuid, mis ei ole teistele riikidele prioriteediks, siis peaksime ka maksmisel jõulisemalt osalema. Mälu järgi ütlen praegu, et suurimad vabatahtlikud toetajad on olnud Soome ja Saksamaa.

14:25 Esimees Eiki Nestor
Urve Tiidus, palun!

14:26 Urve Tiidus
Aitäh! Lugupeetud minister! Ma küsin veel ühe küsimuse. Tegu on mõnes mõttes riikide koostöövormiga, aga metsanduse seis on Euroopa riikides erinev. On ju riike, kus on peaaegu kogu mets maha võetud. Kas te võite nimetada, kes on selles organisatsioonis oma metsadesse suhtumise ja metsanduse seisu poolest mõjukaimad riigid? Kas Eesti kuulub mõjukate riikide hulka?

14:26 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Ma ei oska nii liigitada. Peale Euroopa Liidu riikide kuuluvad liikmeskonda ka Türgi, Norra ja Serbia. Minu kogemus Euroopa Liidu keskkonnanõukogu aruteludest piirdub sellise õigustloova aktiga nagu LULUCEF, milles on maakasutust, maakasutuse muutusi ja metsandust puudutavad direktiivid. Ja need olid väga tulised arutelud keskkonnanõukogus. Mina ei oska küll öelda, et mõni riik on väga mõjukas ja mõni on vähem mõjukas. Küll oskan öelda, et üldine suund kipub olema selline, et need riigid, kellel on praegu metsaga kaetud pindala osakaal kogu territooriumil väiksem, on suhteliselt radikaalsed, nõuavad rangemaid piiranguid metsade kaitsel. Need riigid, kellel on metsaga kaetud suurem osa territooriumist, on selles suhtes väga skeptilised, nende jaoks on metsatööstus väga tähtis. Selgelt eristus selles debatis Soome, kellel on väga suur mure, et millised sotsiaal-majanduslikud mõjud võivad Euroopa Liidu otsustega kaasneda. Sama mure on näiteks Sloveenial. Need riigid on ettevaatlikumad ja pööravad rohkem tähelepanu ka metsa majandamise aspektile, mitte ainult looduskaitselistele ja kliimapoliitilistele aspektidele.

14:28 Esimees Eiki Nestor
Külliki Kübarsepp, palun!

14:28 Külliki Kübarsepp
Aitäh! Ma kujutan ette, et te olete kas maaülikooli vahendusel teada saanud või ise otsinud neid kontakte, et uurida, kuidas seal see poliitika kujundamine täpsemalt toimub. Ma saan aru, et tehakse uuringuid ja uuringutest tehakse järeldusi. Kuidas nendes järeldustes kokku lepitakse? Mulle endale jäi ka silma, et liikmeskonnas on ka nn vana Euroopa riigid, kellel metsa on üsna vähe alles jäänud. Kas meietaolised riigid teevad rohkem neile ettepanekuid või nemad teevad rohkem meietaolistele riikidele ettepanekuid? Kuidas see protsess seal täpsemalt käib?

14:29 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Nagu ma ütlesin, tegevusplaan pannakse paika ja lepitakse kokku, mis tegevused on prioriteetsed. Seal osalemata ma tõesti ei oska öelda, kes kellele rohkem ettepanekuid teeb. Aga väljundiks on ka mitmesugused üritused. ThinkForest on nendest kõige tuntum. Teiselt poolt tehakse uuringuid, mille tulemusena sünnivad teaduspõhised soovitused ja pakutakse lahendusi, mis tulevad välja metsainstituudi egiidi all. Tegu on Euroopa Metsainstituudi soovitustega.

14:30 Esimees Eiki Nestor

Eelnõu algatajale rohkem küsimusi ei ole. Aitäh, keskkonnaminister Siim Kiisler! Keskkonnakomisjoni nimel teeb ettekande Peeter Ernits. Palun!

14:30 Peeter Ernits

Hea juhataja! Kolleegid! Kõigepealt ütlen ära, et selle järjekordse konventsiooniga tuleks loomulikult ühineda. Miks see aga praegu meie saalis on ja miks see komisjonis alles nüüd arutusel oli? Ütlen teile ausalt, ma pole ka tänase päevani aru saanud.
Keskkonnakomisjon arutas eelnõu esmaspäeval, 22. jaanuaril. Minister juba rääkis, mis loom see Euroopa Metsainstituudi konventsioon on, ma ei hakka seda ümber jutustama. Komisjonis oli aga põhiline küsimus ikkagi see, miks me oleme asjaga nii kaua jorutanud. Tuletan meelde, et 1993. aastal Soomes Joensuus see EFI kui ühing loodi. 2003. aastal koostati rahvusvaheline konventsioon ja Eesti on selles mõttes praegu absoluutselt viimane, punane latern. Samas kõik Eesti metsamehed teavad, et Soome metsandus ja metsateadus on maailma parimate seas, ja Eesti inimeste sidemed Soome metsameestega on väga head.
Rainer Vakra küsiski, miks me oleme punane latern. Ministeeriumi metsaosakonna juhataja Riina Martverk ütles, et tegelikult liitumisega midagi oluliselt ei muutu, kuna meie maaülikool on juba assotsieerunud liige ja info saab sedakaudu kätte. Ühinemine näitaks ainult solidaarsust metsarikaste riikidega.
Ka mina tundsin korduvalt huvi, miks me ikkagi äkki nüüd ühineme. Riina Martverk selgitas jälle, et kuna meie maaülikool on assotsieerunud liige, teeb teadust ja saab informatsiooni kätte, siis polegi nagu enamat vaja. Riigina ühinemist arutati kümmekond aastat tagasi, kuid majandussurutise ajal suhtuti rahvusvaheliste organisatsioonidega liitumisse pigem eitavalt. Kuna praegu ühinemisega kulusid ei kaasne, oleme liitumise poolt.
Kolleeg Terje Trei küsis, et liikmesriikidel küll ei ole rahalisi kohustusi, aga kui palju maksab praegu maaülikool assotsieerunud liikmena, et infot kätte saada. Minister vastas, et see liikmemaks on 1750 eurot.
Mina küsisin veel selle kohta, et konventsiooni järgi võivad liikmesriigid teha vabatahtlikke annetusi. Metsaosakonna juhataja Riina Martverk ütles, et vabatahtlikke annetusi on teinud vaid paar liikmesriiki. Ma palusin seda üldist juttu ikkagi natukene konkretiseerida: kuidas see rahastamine käib ja miks ikkagi Eesti ei ole sellega varem ühinenud, miks me oleme olnud punane latern. Tuleb välja, et ei ole sugugi ainult paar riiki vabatahtlikke annetusi teinud, nagu metsaosakonna juhataja Riina Martverk selgitas. Ma sain hiljem ministeeriumist vastuse, et vabatahtlikke annetusi on teinud Soome, Saksamaa, Prantsusmaa ja Hispaania, ning korduvalt. Kogu selle instituudi eelarve on 13,2 miljonit eurot.
Hea kolleeg Meelis Mälberg tundis huvi, mis asutus see Euroopa Metsainstituut ikkagi on. Riina Martverk seletas, et see tegeleb metsateemade uuringuprogrammidega. Instituudi regionaalkeskused tegelevad näiteks metsapõlengutega lõunas ja säästva metsandusega idaprogrammi raames.
Kokku võttes ütlen teile ausalt: ma ei saa aru, miks me oleme jorutanud. Ministeeriumi saadetud järelepärimiskirjale tuli selline vastus, et protokollid 2000. aastate alguse arutelude kohta – just siis ülejäänud normaalsed riigid ühinesid Euroopa Metsainstituudi konventsiooniga – on ära kadunud. Neid ei ole kusagil või vähemalt pole neid üles leitud.
Ma ei ole vandenõuteoreetik, aga kui me praegu arutame tselluloosi superkombinaadi tegemist ja uue metsanduspoliitika kujundamist, siis miks äkki see teema lauale võeti? Kui kõik Euroopa riigid on sellega juba ammuilma ühinenud, kaasa arvatud Läti ja Leedu, miks meie alles praegu seda teeme? Ma rõhutan: see on oluline, selle sammu pidanuks ammu-ammu astuma. Mina keskkonnakomisjoni liikmena pole sellest aru saanud. Muuseas, ma suhtlesin ka maaülikooli professoritega. Rääkisin Hardi Tullusega. Tema ütles, et ta pole kuulnudki, et riigid võivad ka lepinguosalised olla. Sain vastuse ka professor Peeter Muistelt. Ta ütles niimoodi: "Võib-olla ei ole see varem meie valitsusele oluline tundunud." Professor Peeter Muiste ütles nii! Järelikult praegune valitsus suhtub asjasse adekvaatsemalt kui varasemad. Ta saab aru, et peab ka selles valdkonnas olema teiste Euroopa riikidega ühes rivis, olgu või punase laternana.
Nii et need küsimused jäävad, aga konventsioon on suurepärane. Palun seda eelnõu toetada! Aitäh!

14:37 Esimees Eiki Nestor

Küsimused komisjoni ettekandjale. Krista Aru, palun!

14:37 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Austatud ettekandja! Härra minister ei osanud mulle täpsemalt tutvustada maaülikooli kui assotsieerunud liikme juba teostatud uurimisprogramme, koostööprojekte. Ma loodan, et komisjon tundis selle vastu huvi, sest see koostöö on neil kestnud juba alates 2003. aastast. Konkreetselt huvitab mind, kas need EFI programmid on seotud ka suure üleeuroopalise ettevõtmise "Horisont 2020" metsandusalaste programmidega. Mil määral selline uurimisprojektide seos olemas on?

14:38 Peeter Ernits
Aitäh küsimuse eest! Tunnistan ausalt, et ka komisjonis olid need küsimused päevakorral ja ma ka hiljem olen püüdnud sellele vastust saada, aga mingeid vastuseid ei ole. Muuseas, neid konventsioone on teisigi, mis tulevad kohe-kohe lauale. Need on jäänud lauasahtlisse kopitama ja nüüd hakkavad varsti tulema. Neid on peaaegu et hulgi. Ju siis varasemad ministrid on selliste rahvusvaheliste konventsioonide ratifitseerimise peale leige pilguga vaadanud. Aga konkreetselt sel teemal me komisjonis ei rääkinud ja ei ole ka minul, kuigi ma olen natuke püüdnud seda saada, konkreetset ülevaadet, millega nad tegelevad. Ma tean, et käiakse konverentsidel, osaletakse programmides. Nagu ma ütlesin, maaülikool on assotsieerunud liige ja maksab 1700 eurot n-ö asjaomase informatsiooni saamise eest, aga otsustusprotsessis me ei osale. Ja nüüd riigina ühinedes me ei pea mitte midagi maksma.

14:39 Esimees Eiki Nestor
Raivo Põldaru, palun!

14:39 Raivo Põldaru
Aitäh, härra esimees! Hea ettekandja! Sa rõhutasid nii alguses kui lõpus, et peaks selle konventsiooniga ühinema. Samas sa ütlesid, et põllumajandusülikooli teadlased ei teagi, et ka riik võiks olla lepinguosaline. Me saime aru, et meil on head suhted Soomega kui juhtiva metsandusteaduse riigiga. Ega su jutust väga aru ei saanud, miks me ikka peaks liituma. Kas ainult sellepärast, et me oleme Euroopa Liidus viimased ja nüüd tuleb kuidagi oma au päästa? Kas tõepoolest on ainult see põhjus või on selle soovi taga ikkagi ka see, et meie riik sealt midagi tõepoolest saab ka?

14:40 Peeter Ernits
Aitäh! Ütlen jälle ausalt, et ega mina ka hästi aru ei saa. Samas, kui me kuulume tsiviliseeritud maailma ja kõik ülejäänud, ka meie naabrid, sh metsandusteaduses maailmas esirinnas olev Soome, sinna kuuluvad, siis minu arvates on loogiline, et me selle siiski lõpuks ära teeme. Me oleme ju Soome naaber kohe tema kõhu all, ometi me ei ole tänase päevani riigina üles näidanud huvi selle konventsiooniga ühineda. Jah, maaülikooli inimesed osalevad nendes programmides ja saavad informatsiooni, ent üldise metsapoliitika kujundamisel ei ole Eesti riik tänase päevani saanud kaasa rääkida. Me oleme ainult saanud informatsiooni, mida seal arutatakse.
Aga ma rõhutasin, et tegelikult on keskkonnaministri sahtlites veel kopitama või tolmuma jäänud konventsioone, neid tuleb veel. Selle konventsiooni puhul ma ei näe põhjust edasi venitada ja teada anda, et Eesti ei taha osaleda rahvusvahelises konventsioonis. Pealegi kui see meile mitte midagi maksma ei lähe. Aitäh!

14:42 Esimees Eiki Nestor
Komisjonipoolsele ettekandjale rohkem küsimusi ei ole. Aitäh, Peeter Ernits! Avan läbirääkimised. Läbirääkimiste soovi ei ole. Eelnõu 567 esimene lugemine on lõppenud. Määran muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 21. veebruari kell 16.

---

4. 14:42 Piiriülese õhusaaste kauglevi 1979. aasta konventsiooni raskmetallide protokolli 2012. aasta muudatuste heakskiitmise seaduse eelnõu (568 SE) esimene lugemine

14:42 Esimees Eiki Nestor

Vabariigi Valitsuse algatatud piiriülese õhusaaste kauglevi 1979. aasta konventsiooni raskmetallide protokolli 2012. aasta muudatuste heakskiitmise seaduse eelnõu 568 esimene lugemine. Algataja nimel teeb ettekande keskkonnaminister Siim Kiisler. Palun!

14:43 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Austatud Riigikogu esimees! Austatud Riigikogu liikmed! Olen teie ees järgmise eelnõuga, mis paneb ette kiita heaks ühe konventsiooni protokolli muudatused. Piiriülese õhusaaste kauglevi konventsioon ehk nn Genfi konventsioon jõustus rahvusvaheliselt 1983. aastal ja sellel on 51 osalist. Eesti ühines konventsiooniga 2000. aastal. Konventsioon kohustab konventsiooniosalisi rakendama asjakohaseid abinõusid saasteainete heitkoguste vähendamiseks, eriti nende saasteallikate puhul, mille mõju ulatub naaberriikide territooriumile. Raskmetallide osakesed kinnituvad õhuvooludega pikki vahemaid läbivate eriti peente osakeste külge ning põhjustavad seetõttu nii lühi- kui ka pikaajalisi halbu tagajärgi ka saasteallikast kaugemale jäävatel aladel. Tehes riikidevahelist koostööd teabevahetuse, konsultatsioonide, teadusuuringute ja seire näol on võimalik uurida õhusaaste kauglevi tagajärgi ning lahendada ilmnenud probleeme, kooskõlastada meetmete rakendamist õhu saastamise takistamiseks, sh piiriülese õhusaaste kauglevi vähendamiseks ja vältimiseks. On võimalik välja töötada parimad poliitikad ja strateegiad, mis näevad ette õhu kvaliteedi reguleerimise süsteeme ning tasakaalustatud arenguga sobivaid kontrollimeetmeid, kasutades sealjuures parimat, majanduslikult sobivat ja keskkonnahoidlikku tehnoloogiat.
Raskmetallide protokolli muudatuste heakskiitmine kasvatab Eesti usaldusväärsust rahvusvahelistes suhetes ning annab tõuke kolmandatele riikidele samuti protokolli nõudeid järgida. Konventsiooni raames on kokku koostatud kaheksa protokolli saasteaine või saasteainete rühma heitkoguste kasvu vähendamiseks ja heite vähendamise abinõude rakendamiseks. Konkreetse protokolli eesmärk on vähendada inimtegevuse tagajärjel tekkinud raskmetallide heitkoguseid, mis levivad üle riigipiiride ning avaldavad kahjulikku mõju inimeste tervisele ja keskkonnale. Raskmetallideks nimetatakse metallilisi elemente, mille tihedus on suurem kui 5000 kg/m^3. Protokollis pööratakse erilist tähelepanu elavhõbeda, kaadmiumi ja plii heitkoguste vähendamisele.
Raskmetallide protokolli muudatused võeti vastu 2012. aastal. Otsustati kehtestada rangemad piirnormid teatavate suurte paiksete saasteallikate tolmuheitele, nähti ette paindlik üleminekukord, et tagada lihtsustatud ühinemine nende jaoks, kes ei ole veel protokolliosalised. Seda korda kohaldatakse riikidele, kes ühinevad protokolliga ajavahemikul 1. jaanuar 2014 kuni 31. detsember 2019. Sätestati nõue, et iga protokolliosaline peab aktiivselt osalema konventsiooni kohaselt elluviidavates programmides. Selle protokolli 2012. aasta muudatused on juba Euroopa Liidus heaks kiidetud nõukogu otsusega 2016. aastal ja see jõustus vastuvõtmise päeval. Muudatusega sätestatud heite piirnormide vähendamise kohustused on Euroopa Liidus üle võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga tööstusheidete kohta ja Eesti tööstusheite seadusega 2013. aastal. Nii et 2013. aastal on need kohustused Eestis üle võetud ja nii ei too protokolli heakskiitmine Eesti ettevõtetele ega õigusloomele uusi kohustusi.
Raskmetallide heite peamised allikad Eestis on energeetikatööstus, põhiliselt põlevkivi põletavad soojuselektrijaamad, ning liikuvad saasteallikad. Võrreldes 1990. aastaga on raskmetallide heitkogused Eestis vähenenud vahemikus 50–95% tänu püüdeseadmete moderniseerimisele eelkõige põlevkivi termilisel töötlemisel.
Selle konventsiooni artikli 12 kohaselt jõustuvad need protokolliparandused konventsiooniosaliste suhtes 90. päeval pärast seda, kui 2/3 konventsiooniosalistest on oma vastuvõtmisdokumendid depositaaris deponeerinud. Seega selleks, et protokolli muudatused jõustuksid tervikuna, on vajalik Eesti-poolne jõustamine. Praegu ei ole need meil veel jõustunud ja seni on protokolli muudatused heaks kiitnud vaid 12 protokolli osapoolt 32-st. Aitäh!

14:48 Esimees Eiki Nestor

Küsimused eelnõu algatajale. Urve Tiidus, palun!

14:48 Urve Tiidus

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud minister! Teie ettekande põhjal tekkis mul üks uus küsimus. Te ütlesite, et Eesti järgib neid põhimõtteid ammu ja kõigil ettevõtjatel, kes potentsiaalselt võivad

raskmetallidega õhku reostada, on asi korras. Reostus on vähenenud kuni 95%. Kuna jutt on õhuvooludest, õhu liikumisest – tuul teatavasti puhub igas suunas –, siis tekkis mul küsimus, kas meie naaberriigid ka neid printsiipe austavad. Mis olukord naaberriikides on? Ma mõtlen nii ida-, lõuna-, lääne- kui ka põhjanaabreid.

14:49 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Aitäh! Mis puudutab Euroopa Liidu liikmesriike, siis nende seis on hea. Nemad on meiega ühel platvormil. Loodetavasti aitab Eesti osalus ja muudatuste heakskiitmise dokumentide deponeerimine veenda ühinema ka neid meie läheduses asuvaid riike, kes veel ei ole seda teinud. Pean eriti silmas riiki, mis jääb meist ida poole.

14:49 Esimees Eiki Nestor
Krista Aru, palun!

14:49 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Austatud minister! Siit seletuskirjast leidsin ma ühe väga huvitava märke. Keskkonnaministeerium on alustanud saasteainete heitgaaside vähendamise riikliku programmi koostamist. Mis on selle programmi lähteülesanne ja millal võiks see riiklik programm valmida?

14:50 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Need vastused pean ma teile kirjalikult esitama, praegu siit puldist ei oska täpselt vastata.

14:50 Esimees Eiki Nestor
Külliki Kübarsepp, palun!

14:50 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea esimees! Hea minister! Ma saan aru, et konventsiooni raames on koostatud kaheksa protokolli ja Eesti on ühinenud kuuega. Võib-olla te seda juba ütlesite, aga mul läks see kõrvust mööda, ent miks me ülejäänud kahega ei ole ühinenud?

14:50 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Ei oska öelda, miks me ei ole ühinenud. Üldiselt me ühineme niisuguste protokollidega sammhaaval. Nagu näete, see on üsna pikk protsess. Ka eelmise punkti arutelu ajal kõlas, et mõne rahvusvahelise leppega ühinemine võtab aastaid aega. Ma ei oska tõesti öelda, kas nende ülejäänud kahe protokolli puhul on küsimus selles, et me oleme seal mingile punktile põhimõtteliselt vastu. Aga eelmise päevakorrapunkti arutelul märkis ettekandja Peeter Ernits, et neid ühinemisi on meil veel ees. Võingi öelda, et lähiaja perspektiivis on plaanis esitada ratifitseerimiseks neli konventsiooni või protokolli. Praegu arutatav eelnõu on üks kolmest selle sisuga eelnõust, mis juba on Riigikogu menetluses, neli plaanime lähiajal veel esitada. Nii et see maht on hästi suur, neid leppeid ja protokolle on hästi palju. Konkreetselt kahe protokolli kohta aga saan teile saata kirjaliku info, mis meie seisukoht nende puhul on.

14:52 Esimees Eiki Nestor
Raivo Põldaru, palun!

14:52 Raivo Põldaru
Aitäh, härra esimees! Hea ettekandja! Eelmise päevakorrapunkti aruteluobjekti puhul me olime Euroopas täiesti viimased, selle puhul oleme esimese kolmandiku hulgas. Oleme raskmetallide õhku paiskamist tunduvalt vähendanud. Seega õhku paiskame neid suhteliselt vähe, aga kas teil on mõõtmisandmeid ka selle kohta, milline meie õhu seisukord tegelikult on? Kas sellest konventsioonist on kasu või tuleb meile ikkagi saastet kusagilt eemalt, kus sellest leppest eriti ei hoolita?

14:53 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Aitäh! Ekspertide üldine arvamus on, et Eestis on õhk võrreldes teiste riikide omaga väga puhas.

14:53 Esimees Eiki Nestor
Peeter Ernits, palun!

14:53 Peeter Ernits
Aitäh, hea juhataja! Hea minister! Tore kuulda, et õhk on väga puhas. Aga Kohtla-Järve linna juhid käisid meil komisjonis ja kurtsid, et ikkagi on õhk vastik, raske on hingata. Aga minu küsimus on: kui palju me nende aastatega oleme neid raskmetalle, kaadmiumi ja elavhõbedat Ida-Virumaa korstende otsast kinni püüdnud? Mitu tonni? Oskad sa öelda?

14:54 Keskkonnaminister Siim Kiisler
Aitäh! Nii tehnilisele küsimusele ma küll ei oska vastata. Ma ei tea, mitu tonni täpselt.

14:54 Esimees Eiki Nestor
Rohkem eelnõu algatajale Riigikogu liikmetel küsimusi ei ole. Keskkonnakomisjoni nimel teeb ettekande komisjoni esimees Rainer Vakra. Palun!

14:54 Rainer Vakra
Austatud Riigikogu esimees! Head kolleegid! Piiriülese õhusaaste kauglevi 1979. aasta konventsiooni raskmetallide protokolli 2012. aasta muudatuste heakskiitmise seaduse eelnõu esimene lugemine on meil käes. Mäletame, et Vabariigi Valitsus algatas selle 8. jaanuaril. Nagu ka minister ütles, 2012. aastal tehtud muudatustega sätestatakse rangemad piirnormid teatavate suurte paiksete allikate tolmuheidetele, samuti kehtestatakse paindlik üleminekukord, mida kohaldatakse riikidele, kes ühinevad protokolliga ajavahemikul 1. jaanuar 2014 kuni 31. detsember 2019.
Keskkonnakomisjon arutas eelnõu oma 22. jaanuari istungil. Keskkonnaminister ja ministeeriumi välisõhu osakonna juhataja tutvustasid seal eelnõu ning vastasid komisjoni liikmete küsimustele. Samal istungil tegi komisjon ka menetluslikud otsused: määrata eelnõu 568 ettekandjaks keskkonnakomisjoni liige Rainer Vakra ja teha ettepanek võtta eelnõu esimene lugemine Riigikogu täiskogu 7. veebruari istungi päevakorda ja esimene lugemine lõpetada. Ka on ettepanek määrata eelnõu muudatusettepanekute tähtajaks 21. veebruar kell 16. Kõik need otsused tehti konsensusega.
Kuulanud seda diskussiooni siin suures saalis, võib öelda, et kõik küsimused, mida siin täna küsiti, olid tegelikult komisjoni liikmete küsimused. Üks selline üldistav küsimus, millele minagi tähelepanu juhin, puudutab ka eelmist päevakorrapunkti. Ka komisjoni liikmed tundsid huvi, millest tulenevalt on viimasel ajal sagenenud keskkonnaalaste konventsioonidega liitumine. Austatud minister märkis, et valdav osa rahvusvahelistest konventsioonidest on keskkonnateemalised. Samas ta kinnitas, et eraldi eesmärki just sellel poolaastal mitme konventsiooniga ühineda ei ole Keskkonnaministeerium seadnud, aga tuleb tunnistada, et aktiivsema liitumise ajendiks on olnud Euroopa Liidu eesistumine. Meie ametnikud on pidanud oma kolleegidele mitmel puhul selgitama põhjuseid, miks Eesti, kes on küll väga aktiivne selles valdkonnas kaasa lööma ja üldse keskkonnaküsimustes eesrindlik olnud, ei ole liitunud selle, teise või kolmanda konventsiooniga. Selle tulemusena me ka siin Riigikogus neid konventsioone rohkem arutame. Ja on ette teada, et sel poolaastal on menetlusse tulemas veel mitu selleteemalist eelnõu.

14:57 Esimees Eiki Nestor
Külliki Kübarsepp, palun!

14:57 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea esimees! Hea komisjoni esimees! Kas te komisjonis saite mu eelmisele küsimusele vastuse? Konventsiooni raames on koostatud kaheksa protokolli, Eesti aga on liitunud vaid kuuega. Milline on nende ülejäänud kahe protokolli staatus?

14:57 Rainer Vakra
Me arutasime seda ka komisjonis ja vastus oli analoogne. Need liitumised on töös ja tulevikus on Eestil kavas ka need protokollid heaks kiita. Mis põhjustel seda seni pole tehtud? Saan taas märkida, et see on hea küsimus. Kindlasti küsivad keskkonnakomisjoni liikmed seda järgmisel korral ministri käest veel kord.

14:58 Esimees Eiki Nestor
Urve Tiidus, palun!

14:58 Urve Tiidus
Aitäh! Lugupeetud ettekandja! Isegi kui komisjonis sellest juttu ei olnud, ma siiski küsin teie käest sellist asja. Jutt on raskmetallide osakeste jõudmisest õhku ja nende mõjust õhusaastele. Kas sellel konventsioonil on ka mingi puutumus Läänemerega? Teatavasti õhust jõuavad mingid osad varem või hiljem ka merre.

14:58 Rainer Vakra
Aitäh! Konkreetne protokoll peab tegelikult ka seda silmas. Göteborgi protokoll nimelt käsitleb hapestumise, eutrofeerumise ja troposfääriosooni vähendamist. Seega on selge, et tegemist on ka Läänemere küsimusega.

14:58 Esimees Eiki Nestor
Aitäh, Rainer Vakra! Riigikogu liikmetel komisjoni ettekandjale rohkem küsimusi ei ole. Avan läbirääkimised. Läbirääkimiste soovi ei ole. Eelnõu 568 esimene lugemine on lõppenud. Määran muudatusettepanekute tähtajaks 21. veebruari kell 16. Palju tänu! Kohtume homme.

Istungi lõpp kell 14.59.